herpy

PILGIFTSGRODOR

Mimic Poison Frog

Ranitomeya imitator

Ranitomeya imitator är en liten, dagaktiv pilgiftsgroda på 16-20 mm från norra Peru. Varje lokal form efterliknar en annan giftig groda i samma område, och arten var den första amfibie där man påvisade äkta monogami: paret tar hand om ungarna tillsammans, och honan matar varje grodyngel med obefruktade ägg.

Familj: Dendrobatidae Tidigare namn: *Dendrobates imitator; Ranitomeya intermedia*

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**16-20 mm** nos-kloaklängd
Livslängd	**5-10 år**
Aktiv	**På dagen**
Levnadssätt	**Trädlevande och marklevande**
Biotop	**Regnskog och bergsskog**
Hudgift i naturen	**Mild**
Hudgift i fångenskap	**Inget** Uppfödda djur. Viltfångade djur kan behålla giftet länge
Svårighetsgrad	**Viss erfarenhet**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**45 × 45 × 45 cm** L × B × H för 2 vuxna djur
Temperatur, dag	**21-26 °C**
Temperatur, natt	**18-22 °C**
Luftfuktighet	**70-100 %**
Vatten	**Vattenskål** djup 1-2 cm
UVB	**Valfritt**
Föda	**Små leddjur (hoppstjärtar, bananflugor)**
Hålls	**Parvis**

AVEL

Fortplantning	**Äggläggande**
Utveckling	**Grodynglen bärs till vatten**
Äggläggning	**På marken**
Könsmogen	**5-8 mån.**
Ägg per läggning	**1-8**
Kläckning	**7-16 dagar**
Larvtid	**60-80 dagar** från kläckning till metamorfos
Larvföda	**Färdigfoder och obefruktade ägg från honan**
Yngelvård	**Vaktar äggen, bär grodynglen och matar grodynglen med ägg**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Ranitomeya imitator är en smal, liten pilgiftsgroda. Vuxna djur mäter omkring 16-20 mm från nos till kloak. Stora honor når 18-19 mm och hanarna är något mindre, men exakta vetenskapliga mått är inte dokumenterade. Honorna är tydligt bredare än hanarna, särskilt när de bär ägg.

Arten är berömd för sina lokala former. Man känner till fyra huvudtyper, som var och en liknar en annan *Ranitomeya*-art som lever på samma plats: en randig form och en fläckig, övervägande blågrön höglandsform, som båda liknar *R. variabilis*, en bandad form som liknar *R. summersi*, och varadero-formen, som liknar *R. fantastica*. Fenomenet kallas müllersk mimikry:

giftiga arter med samma varningsfärger skyddar varandra, eftersom rovdjuren bara behöver lära sig ett mönster. Där formerna möts finns det övergångszoner, och djuren föredrar en partner av sin egen form.

Arten beskrevs av Rainer Schulte 1986 som *Dendrobates imitator* och har sedan flyttats till släktet *Ranitomeya*. Den har blivit ett omtyckt forskningsdjur, eftersom den som första amfibie visades vara genetiskt monogam: hanen och honan håller ihop i månader, försvarar ett gemensamt revir och delar på skötseln av ungarna.

Hudgift: Pilgiftsgrodor bildar inte själva sitt gift. Vilda *R. imitator* har alkaloider i huden, bland annat pumiliotoxin B, och de kommer från födan, förmodligen små leddjur som myror och kvalster. Giftigheten är blygsam jämfört med de stora pilgiftsgrodorna. Uppfödda djur som lever på bananflugor och hoppstjärtar saknar giftet eller har mycket lite av det, medan vildfångade djur kan behålla det länge. Hudgiftet räknas därför som milt. Hantera inte grodorna, tvätta händerna efter arbete i terrariet och rör inte ögon och mun efteråt.

Temperamentet är livligt och djärvt. Hanarna ropar med en kort, surrande drill och sitter ofta fritt framme på blad och grenar.

Läs mer: Foderdjur: hållning och avel Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Utbredning och livsmiljö

Ranitomeya imitator finns bara i norra centrala Peru, öster om Anderna. Den randiga formen är den mest utbredda och lever i låglandet längs den nedre delen av Huallagafloden. Den fläckiga formen hör hemma i högre belägna trakter, där den lever tillsammans med den fläckiga höglandsformen av *R. variabilis*, och den bandade formen lever i ett område med *R. summersi*. Mellan formerna ligger smala övergångszoner, som forskarna har använt för att studera hur färgmönster uppstår och hålls åtskilda.

Arten är bedömd som livskraftig (LC). Skogsavverkning för jordbruk och olaglig insamling för djurhandeln är de kända hoten.

> **Naturlig utbredning:** Peru.

LIVSMILJÖ

Ranitomeya imitator lever i fuktig tropisk skog, där den håller till i den låga vegetationen ovanför skogsbotten. Äggen läggs dolt nära marken, medan grodynglen växer upp i små vattensamlingar i växterna. Arten använder särskilt bladvecken på *Heliconia*, där vattensamlingarna i genomsnitt bara rymmer omkring 24 ml. Så lite vatten innehåller nästan ingen föda, och det är just förklaringen till att honan måste mata grodynglen med ägg. Den bandade formen lever i ett torrare klimat än de övriga och finns särskilt i *Dieffenbachia* och *Heliconia*.

Klimatet i utbredningsområdet är varmt och jämnt: årsmedeltemperaturen är omkring 25 °C, med ett genomsnitt på ca 21 °C under den kallaste månaden och ca 29 °C under den varmaste. Höjden över havet och luftfuktigheten i naturen är inte dokumenterade.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

Skötsel

TERRARIET

Ett par *R. imitator* ska ha ett terrarium på minst 45 × 45 × 45 cm. Grodorna klättrar gärna, så höjden utnyttjas.

Inred med ett dräneringslager, en botten som håller fukten och ett tjockt lager vissna blad. Klä bak- och sidovägg med kork, och plantera tätt med klätterväxter som *Ficus pumila* och guldranka samt små bromelior som bildar vattensamlingar i bladvecken. Lägg filmburkar eller liknande små behållare i en vinkel på 35-45 grader, så att det står lite vatten i botten; dem använder paret till ägg och grodyngel. Hoppstjärtar och små gråsuggor i botten städar upp och är samtidigt mellanmål för grodorna.

Håll bara ett par i terrariet. I en grupp kan könsmogna honor äta varandras ägg och bli aggressiva mot varandra. Sätt aldrig olika former eller arter ihop, så att du undviker korsningar.

Läs mer: Terrarieuppbyggnad och bioaktiv botten Läs mer: Uppfödning av grodyngel

TEMPERATUR

Håll terrariet på 21-26 °C på dagen och 18-22 °C på natten. Arten trivs bäst vid omkring 21-24 °C. Temperaturen får inte komma över 27 °C under längre tid, och över 29 °C är farligt: värme är farligare än kyla.

Extra värme är sällan nödvändig i ett uppvärmt vardagsrum; ljuset till växterna ger ofta nog. Ställ aldrig terrariet i direkt solljus, eftersom det snabbt blir dödligt varmt bakom glaset. Mät med en digital termometer både nedtill och upptill. Ingen sval vilotid är dokumenterad för arten.

LUFTFUKTIGHET OCH SPRAYNING

Luftfuktigheten ska ligga på 70-100 %. Sikta på nästan 100 % morgon och kväll och 70-75 % mitt på dagen, så att terrariet får torka upp lite mellan sprayningarna. Arten tål bara kortvarigt ner till 50 %, och bara om den har tillgång till vatten. Låg fukt utan vatten kan snabbt bli dödlig.

Spraya dagligen med osmosvatten eller regnvatten. Ett dimsystem kan t.ex. köras tre gånger om dagen i två minuter åt gången, delat i korta pustar på tio sekunder med lika långa pauser. Se till att det finns lite luftväxling, så att det inte står stillastående luft som ger mögel.

VATTEN OCH VATTENKVALITET

En låg vattenskål eller en bromelia med vatten i bladvecken räcker. Vattnet får inte vara djupare än att den minsta grodan kan sitta i det med huvud och överkropp ovanför vattnet, för arten simmar dåligt. 1-2 cm är en lämplig nivå. Byt vattnet när det blir grumligt, och använd osmosvatten, regnvatten eller avkloverat kranvatten. Amfibier tar upp ämnen genom huden, så använd aldrig tvål eller rengöringsmedel i terrariet; skölj i stället med varmt vatten.

Grodyngel som sköts utan föräldrarna hålls ett och ett. Små plastbehållare på 10 × 10 × 10 cm med osmosvatten, ett par ekblad och en stjälk hornsärv fungerar bra, och två tredjedelar av vattnet byts varannan till var tredje dag.

LJUS OCH UVB

R. imitator är dagaktiv och lever i skuggan under skogens tak. Ljuset är först och främst till för växterna. Ge LED-ljus 12-14 timmar om dagen, till exempel kl. 8-20. Det är inte dokumenterat att arten behöver UVB, och den hålls normalt utan. Väljer du ändå en svag UVB-källa, se till att det finns gott om skugga så att grodorna själva kan välja. På natten ska det vara mörkt.

Läs mer: Ljus och UVB

UTFODRING

Grundfodret är små leddjur: flyglösa bananflugor (*Drosophila melanogaster*), hoppstjärtar och små gråsuggor. Stora vuxna djur kan också ta den större *D. hydei*. Vuxna matas varannan dag med så mycket att det äts upp till nästa utfodring. Ungar ska ha mat varje dag.

Pudra alla foderdjur med ett vitamin- och mineraltillskott. Ett mineralpulver med D3 tillsammans med ett multivitamin fungerar bra. Överdosering av vissa vitaminer kan skada, så följ tillverkarens anvisning. Starta dina foderkulturer innan grodorna flyttar in: arten är så liten att den är helt beroende av en stabil tillgång på bananflugor och hoppstjärtar.

Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

BETEENDE OCH HANTERING

R. imitator är djärv och dagaktiv och syns ofta fritt framme i terrariet. Hanen ropar från fasta platser, och båda könen försvarar parets revir mot artfränder. I fångenskap kan två djur av samma kön hamna i strid, och det som kan se ut som parning är ofta två hanar eller två honor i gräl, för pilgiftsgrodor har ingen egentlig amplexus.

Ett par håller ihop under lång tid, så att bryta upp ett välfungerande par kan inte rekommenderas. Grodorna bör inte hanteras. Huden är tunn och ömtålig, och rester av tvål, kräm och olja från händerna kan skada dem. Ska en groda flyttas, lock in den i en genomskinlig hink. Håll utkik efter djur som gömmer sig hela tiden, tappar vikt eller jagas, och flytta dem i tid.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Könen liknar varandra, men vuxna honor är tydligt bredare än hanarna, och det är bara hanen som ropar. Ungar kan inte könsbestämmas. Djuren blir könsmogna vid 5-8 månader; vetenskapliga siffror för ålder vid könsmognad är inte dokumenterade. Det säkraste sättet att få ett par är att köpa flera ungar och låta dem hitta varandra.

PARNING

R. imitator räknas som en av de lättaste pilgiftsgrodorna att få att föröka sig. Hanen ropar medan han närmar sig honan. Är hon intresserad följer hon honom till en dold äggläggningsplats, ofta i en bromelia eller en filmburk, där de parar sig. Ett par håller ihop under lång tid och förökar sig om och om igen så länge förhållandena är goda.

Ge paret flera filmburkar och bromelior att välja mellan, och lämna det ifred. Stabil temperatur, hög luftfuktighet och rikligt med foder är vad som behövs; ingen särskild utlösande signal som en regntid är dokumenterad i fångenskap.

ÄGG OCH GRODYNGEL

Honan lägger 1-8 ägg åt gången, i naturen oftast 1-4, på ett blad eller en slät yta utanför vattnet. Hanen håller äggen fuktiga och vaktar dem.

När äggen är redo att kläckas befriar hanen grodynglen från äggmembranet. De kravlar upp på hans rygg, och han bär dem ett i taget till var sin liten vattensamling. Därefter tittar han till vattensamlingarna med några dagars mellanrum. När ett grodyngel är hungrigt kallar han på honan, och hon lägger ett obefruktat foderägg i vattnet. I naturen sker det i genomsnitt var 7:e dag under hela utvecklingen. Utan foderägg svälter grodynglen i de små vattensamlingarna.

I terrariet kan du låta paret sköta ungarna själva; grodyngel som stannar hos föräldrarna blir större än de som tas bort. Tar du bort grodynglen, så håll dem var för sig i små behållare och mata med fint grodyngelfoder eller krossat torrfoder för akvariefiskar och alger.

METAMORFOS

Äggen kläcks efter 7-16 dagar. Kläckningstiden beror på om hanen hjälper till: han befriar normalt grodynglen efter 7-14 dagar, medan ägg utan föräldrar kläcks av sig själva efter omkring 16 dagar vid 24 °C.

Från kläckning till metamorfos går det 60-80 dagar, vid konstant 24 °C omkring 67 dagar. När frambenen kommer fram slutar grodynglet att äta. Lägg ett stycke kork på vattenytan så att det kan kravla upp, och flytta det till en behållare med en bra landdel när svansen nästan är upptagen.

UPPFÖDNING AV UNGAR

De nymetamorfoserade grodorna är mycket små. Håll dem i en liten, fuktig uppfödningsbehållare med vissna blad, kork och en låg vattenskål. Utfodra dagligen med hoppstjärtar och de minsta bananflugorna, och damma fodret lätt med vitaminer och mineraler. Ungarna är redo att säljas när de är 2-3 månader gamla och omkring 13 mm långa.

Ungar kan gå ihop i en liten grupp av jämnstora djur. När de närmar sig könsmognad efter 5-8 månader ska du hålla utkik efter aggression och dela upp dem i par.

Hälsa och vanliga misstag

R. imitator är härdig när temperatur och fukt är rätt, och de flesta problem beror på skötseln:

- Värme över ca 27 °C, till exempel från sol genom ett fönster, ger stress, aptitlöshet och i värsta fall död.
- Ett för torrt eller för blött och stillastående terrarium ger torra djur eller hudinfektioner och mögel.
- Foderdjur utan vitamin- och mineraltillskott ger försvagade ben, särskilt hos honor som lägger många ägg.
- En mager groda utan rund mage kan bero på för lite eller för stort foder, parasiter eller konkurrens. Kontrollera att alla djur får mat.
- Strider mellan djur av samma kön och honor som äter upp varandras ägg. Håll bara ett par i terrariet.

En frisk groda har hel hud utan sår eller röda, svullna områden, särskilt kring kloaken och på insidan av bakbenen. Sök snabbt en veterinär med kunskap om amfibier, och isolera djuret om det slutar äta, blir slött eller får sår eller svullnader.

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.

Hela guiden med karta och uppdateringar: herpy.org/sv/pilgiftsgrodor/ranitomeya-imitator